

"וְהָיָה מִיָּדֵי זֶרַע בְּזֶדְדָּם, וּמִיָּדֵי שְׂפָת בְּשִׁבְתָּם"

(ישעיהו פרק סו פסוק כג)

לוח דינים ומנהגים לעדות ישראל מבוסס על לוח דינים ומנהגים בעריכת פרופ' יהודה איזנברג – הוצאת "היכל שלמה" ו"הארגון העולמי של בתי הכנסת"

חודש אב תשע"ט

2 באוגוסט - 30 באוגוסט 2019

המולד: יום חמישי לפנות בוקר (2.8.19) שעה 4, 22 דקות ו-3 חלקים.
זמן קידוש לבנה: מליל שני ד' באב (4.8.19) (נהוג שאין מקדשים לבנה לפני התענית),
ועד ליל שישי, י"ד באב (15.8.19) שעה 22:44
זמן קידוש לבנה לפי עדות המזרח: מליל חמישי ז' אב (7.8.19) (נהוג שאין מקדשים לבנה לפני התענית).

יום שישי, א' באב (2.8.19), ראש חודש אב. תפילת ראש חודש. משכנס אב ממעטים בשמחה ובמשא ומתן, בבניין ובנטיעה של שמחה. אין לקנות בגדים חדשים, גם אם אין מברכים עליהם "שהחיינו". אסור לרחוץ כל הגוף רחיצה של תענוג, כגון שחייה בבריכה או בים, אולם רחיצה של ניקיון מותר בצונן. עד אחרי ט' באב אסור לכבס וללבוש בגדים מכותמים או מגוחצים שלא לבשו אותם לפני כן. בשבת לובשים בגדי שבת, כמנהג הגר"א. בשר ויין מותרים רק בשבת או בסעודת מצווה. הספרדים מחמירים בכל זה רק בשבוע שחל בו ט' באב, והשנה שהצום ביום ראשון, אין שבוע כזה.

זמני הדלקת נרות ביום שישי א' מנחם אב (2.8.19)

הדלקת נרות			הדלקת נרות			צאת השבת בישראל		הדלקת נרות	
20:38	מדריד	17:04	מלבורן	19:50	ניו יורק	20:13	ירושלים	19:00	ירושלים
21:07	מרבליה	17:17	יוהנסבורג	19:24	לוס אנג'לס	20:16	תל אביב	19:16	תל אביב
20:12	טורונטו	17:44	בואנוס איירס	20:59	פריס	20:14	באר שבע	19:16	באר שבע
18:19	ורשה	20:08	מוסקבה	20:18	לונדון	20:17	חיפה	19:10	חיפה
		19:57	רומא	21:00	אמסטרדם	20:09	אילת	19:02	אילת

שבת פרשת מסעי, ב' מנחם-אב (3.8.19) [בחוץ לארץ: מטות-מסעי]

שניה של פורענות. חזק. מפטירים בירמיהו ב, ד "שמעו דבר ה'" עד כח "היו אלהיך יהודה" ומוסיפים פרק ג, ד "הל א מעתה... אלוף נעורי אתה". ספרדים מוסיפים ירמיהו ד, א –ב: "אם תשוב ישראל ... יתהלל" **במנחה** קוראים לשלושה בפרשת דברים. אבות פרק ב'.

במוצאי שבת מבדילים על היין. את היין ישתה ילד שאינו יודע להתאבל על ירושלים, והוא מסוגל לשתות מלא לוגמיו ולכוון בברכה. אין ילד – שותה המבדיל.

יום ו', ח' מנחם אב (9.8.18). עש"ק חזון. מתרחצים וטובלים לכבוד שבת ככל יום שישי.

זמני הדלקת נרות ביום שישי ח' מנחם אב (9.8.19)

הדלקת נרות			הדלקת נרות			צאת השבת בישראל		הדלקת נרות	
20:50	מדריד	17:09	מלבורן	19:42	ניו יורק	20:06	ירושלים	18:53	ירושלים
21:00	מרבליה	17:20	יוהנסבורג	19:17	לוס אנג'לס	20:09	תל אביב	19:10	תל אביב
20:03	טורונטו	17:49	בואנוס איירס	20:48	פריס	20:07	באר שבע	19:10	באר שבע
18:07	ורשה	19:53	מוסקבה	20:06	לונדון	20:10	חיפה	19:04	חיפה
		19:48	רומא	20:47	אמסטרדם	20:03	אילת	18:56	אילת

שבת פרשת דברים, "שבת חזון", ט' אב (10.8.19) (שלישית של פורענות)

בקריאת התורה, קוראים פסוק "איכה אשא לבדי" בניגון איכה. ללוי חוזרים על הפסוק שלפניו "יוסף" וגו'. המנהג הרווח באשכנז להפסיק לראשון ב"והנכם היום ככוכבי השמים לרוב", ולהתחיל ללוי "ה' אלוהיכם יוסף עליכם ככם אלף פעמים ויברך אתכם" במנחה בשבת ובשני וחמישי מוסיפים את הפסוק הזה כדי שיהיה מספר פסוקים מתאים לכל עולה. – ע"פ תנ"ך קורן וברויאר. מפטירים בישעיה א: "חזון ישעיה", עד (כז): "ושביה בצדקה" בניגון של איכה, חוץ מפסוקי דנחמא. אומרים אב הרחמים. **במנחה** קוראים לשלושה בפרשת ואתחנן. אין אומרים "צדקתך צדק". אין אומרים פרקי אבות. מותר לאכול בשר ולשתות יין אפילו בסעודה שלישית, ומפסיק לאכול ולשתות מבעוד יום.

תשעה באב, יום א', י' אב (11.8.19). "צום החמישי". (נדחה)

התענית מתחילה במוצאי שבת עם שקיעת החמה (ירושלים 19:29). חמשת העינויים כמו ביום כיפור. במוצאי שבת ממתנים לצאת שלושה כוכבים, אומרים 'ברוך המבדיל בין קודש לחול' ובכך יוצאים מן השבת. נוהגים לאחר את תפילת ערבית ברבע שעה אחר צאת השבת, כדי שהמתפללים יספיקו לצאת לביתם, ולחלוץ את מנעליהם ולהחליף את בגדיהם לבגדי חול, ולחזור לבית הכנסת לתפילת ערבית וקריאת איכה.

מסירים הפרוכת מארון הקודש, ומתפללים בקול נמוך. אחרי קדיש תתקבל מדליקים את הנר ומברכים "בורא מאורי האש". ממעטים בהדלקת אור. יושבים על הארץ וקוראים איכה בקול נמוך ובניגון עצוב כמקובל. (לדעת הגר"א מברכים על מגילה כשרה "על מקרא מגילה"). קינות, ואתה קדוש, קדיש שלם בלי תתקבל, עלינו, קדיש יתום. נפטרים לביתם ואין אומרים שלום איש לרעהו. **שחרית**: נוטל ידיו עד קשרי אצבעותיו. בשחרית, לאחר שניגב ידו ויש בה רק לחלוחית, מעביר על עינו. מותר לרחוץ עיניים מלוכלכות. רבים נוהגים לא לברך "שעשה לי כל צרכי" (לדעת הגר"א מברך בלילה, כשנועל נעליו). אין מניחים טלית ותפילין. טלית קטן לובש בלי ברכה, ולדעת הגר"א יברך (ראוי לישון בטלית קטן ולצאת מהספק).

בתפילה אין אומרים "פטום הקטורת" ופרשת הקרבנות, אבל אומרים "מזמור לתודה". בשמו"ע שחרית אין אומרים "נחם", והש"ץ אומר "עננו" בין "גואל ישראל" ל"רפאנו". אין הכוהנים עולים לדוכן, ואין אומרים ברכנו, אבינו מלכנו ותחנון. אחר חזרת הש"ץ חצי קדיש, וקוראים בתורה לשלושה בפרשת ואתחנן: "כי תוליד בנים", והשלישי הוא המפטיר. חצי קדיש, ומפטירים בניגון איכה, חוץ משני פסוקים אחרונים ירמיה ח, יג: "אסוף אסיפם" עד ט, כג. "נאם ה'". בברכת הפטרה מסיים: "מגן דוד". "הללו", מחזירים ספר התורה לארון הקודש, ואומרים קינות. ראוי להוסיף קינות על השואה.

אחרי הקינות: אשרי ובא לציון, ואין אומרים "למנצח", מדלגים על הפסוק "ואני זאת בריתי", קדיש שלם בלי תתקבל, עלינו, קדיש יתום, ואין אומרים שיר של יום, ונוהגים לשוב ולקרוא את מגילת איכה בלי ברכה. אם יש ברית מילה, מלים אחר הקינות. המוהל והסנדק, האב והאם, לובשים בגידם מגוהצים עד אחרי המילה. נותנים הכוס לקטן לשתות, ואסור לאכול עד הלילה. הולכים ביום זה כנזופים ואין שואלים בשלום חבר. ואם ברכוהו בשלום – ישיב בשפה רפה.

אין לומדים תורה, משום שנאמר "פקודי ה' משמחי לב", מלבד ענייני אבילות. עד חצות היום אין עושים מלאכה, ואין יושבים על הספסל. חליצת הנעליים - כל היום.

מנחה: מתעטפים בטלית ומניחים תפילין ומברכים עליהם. אשרי, חצי קדיש. מוציאים ספר תורה, וקוראים לשלושה בפרשת "ויחל", ומפטירים "דרשו ה'" כבתענית ציבור. חצי קדיש לפני תפילה בלחש. **בשמונה עשרה** אומר "נחם" ב"בונה ירושלים", וחותם "מנחם ציון ובונה ירושלים", ו"עננו" בשומע תפילה. שחך – אינו חוזר. הש"ץ אומר "עננו" בין "גואל" ל"רפאנו" בברכה נפרדת, ו"נחם" בבונה ירושלים. שחך לומר "נחם" במקומו, אומרו בלא חתימה ב"שומע תפילה" אחר "עננו", או קודם "ותחזינה", "ועל כולם" או "אלקי נצור", ואם לא אמר כלל אינו חוזר. ברכת כהנים (כשמתפללים אחר פלג המנחה) אין אומרים "אבינו מלכנו" ותחנון.

ערבית: אחרי ערבית מבדילים על כוס יין ומברכים ברכת הגפן והמבדיל בלבד. יש מקדשים הלבנה ואוכלים 27 דקות אחרי השקיעה (בירושלים – 19:57). המנהג שלא לאכול בשר, לשתות יין ולכבס עד חצות היום למחרת. בשנה זו בה הצום נדחה, אסור לאכול בשר ולשתות יין עד בוקר י"א אב ומותר להסתפר מיד [מ"ב תקנח (ד)].

יום ו', ט"ו באב (16.8.19): נוהגים בחמשה עשר באב קצת שמחה, כדברי חז"ל סוף מסכת תענית: "לא היו ימים טובים לישראל כחמשה עשר באב" ואין אומרים בו תחנון. בימי הבית השני היה ט"ו באב יום טוב: בנות ישראל יוצאות לחול בכרמים ואומרות "בחור שא עיניך" (תענית כו, ב). "עוד ישמע בערי יהודה ובחצוצת ירושלים קול ששון וקול שמחה, קול חתן וקול כלה". הניסיונות לזייף מנהג זה בימינו ראויים לגינוי.

זמני הדלקת נרות ביום שישי ט"ו מנחם אב (16.8.19)

הדלקת נרות			הדלקת נרות			צאת השבת בישראל		הדלקת נרות	
20:41	מדריד	17:15	מלבון	19:33	ניו יורק	19:59	ירושלים	18:46	ירושלים
20:52	מרבייה	17:24	יוהנסבורג	19:20	לוס אנג'לס	20:01	תל אביב	19:03	תל אביב
19:52	טורונטו	17:54	בואנוס איירס	20:36	פריס	19:59	באר שבע	19:03	באר שבע
17:53	ורשה	19:37	מוסקבה	19:52	לונדון	20:02	חיפה	18:57	חיפה
		19:39	רומא	20:33	אמסטרדם	19:56	אילת	18:50	אילת

שבת פרשת ואתחנן, ט"ז מנחם אב (17.8.19) – "שבת נחמו" (ראשון משבעה דנחמתא)

קוראים את "עשרת הדברות" בטעם התחתון [ויש הקוראים בטעם העליון. ביאור הלכה, ס' תצ"ד. הספרדים קוראים בטעם העליון], מפטירים בישיעה מ, א: "נחמו נחמו", עד (מ, כו) "לא נעדר".
במנחה קוראים לשלושה בפרשת עקב. אבות פרק ג'.

זמני הדלקת נרות ביום שישי כ"ב מנחם אב (23.8.19)

הדלקת נרות			הדלקת נרות			צאת השבת בישראל		הדלקת נרות	
20:31	מדריד	17:21	מלבון	19:22	ניו יורק	19:50	ירושלים	18:39	ירושלים
20:43	מרבייה	17:27	יוהנסבורג	19:01	לוס אנג'לס	19:53	תל אביב	18:55	תל אביב
19:41	טורונטו	17:59	בואנוס איירס	20:22	פריס	19:51	באר שבע	18:56	באר שבע
17:38	ורשה	19:20	מוסקבה	19:38	לונדון	19:53	חיפה	18:49	חיפה
		19:28	רומא	20:19	אמסטרדם	19:48	אילת	18:42	אילת

שבת פרשת עקב, כ"ג מנחם אב (14.8.19) – שבת מברכין (שני משבעה דנחמתא)

מפטירים בישיעהו (מט, יד): "ותאמר ציון" עד (נא, ג) "תודה וקול זמרה". מברכים חודש אלול שיחול ביום שבת וראשון (1.9.19-31.8.19). אין אומרים אב הרחמים

המולד ביום שישי (30.8.19), בשעה 17, 6 דקות ו-4 חלקים.

במנחה קוראים לשלושה בפרשת ראה. אבות פרק ד'.

יום ה', כ"ח אב (29.8.19). יום כיפור קטן מוקדם. אומרים תחנון.

זמני הדלקת נרות ביום שישי כ"ט מנחם אב (30.8.19)

הדלקת נרות			הדלקת נרות			צאת השבת בישראל		הדלקת נרות	
20:20	מדריד	17:27	מלבון	19:12	ניו יורק	19:41	ירושלים	18:30	ירושלים
20:33	מרבייה	17:30	יוהנסבורג	18:53	לוס אנג'לס	19:44	תל אביב	18:47	תל אביב
19:29	טורונטו	18:04	בואנוס איירס	20:09	פריס	19:42	באר שבע	18:47	באר שבע
17:22	ורשה	19:02	מוסקבה	19:23	לונדון	19:44	חיפה	18:40	חיפה
		19:17	רומא	20:03	אמסטרדם	19:40	אילת	18:35	אילת

שבת פרשת ראה, ל' מנחם אב (31.8.19) – שבת ראש חודש (שלישי משבעה דנחמתא)

בשחרית חצי הלל. קריאת התורה: מוציאים 2 ספרים, בראשון פרשת השבוע, בשני מפטירים בפרשת פנחס "וביום השבת" עד "ונסכו". [במדבר כח, ט-טו]. מפטירים בישיעהו נ"ד "עניה סערה". יש הנוהגים לקרוא בשבת זו את הפטרת ר"ח "השמים כסאי". העושים כן, יקראו בשבת "כי תצא", בנוסף להפטרת "רני עקרה", גם את הפטרת "עניה סערה", שהיא המשכה של הפטרת "רני עקרה". מוסף שבת וראש חודש. אין אומרים

אב הרחמים. מוסף של שבת וראש חודש: "אתה יצרת". יש המוסיפים בתפילת מוסף, לפני "ברוך אתה ה' מקדש השבת וישראל" – "קדשנו במצוותיך" – ככל שבת, ומסיימים "מקדש השבת וישראל וראשי חדשים". שיר של יום, ברכי נפשי.

במנחה קוראים לשלושה בפרשת **שופטים**. אין אומרים "צדקתך צדק". אבות פרק ה'. במעריב מתחילים "לדוד ה' אורי וישעי".

הכנס העולמי לרבנים ומנהיגי קהילות

ט'-י"א שבט תש"פ – 4-6 בפברואר 2020

יתקיים בע"ה כנס במלון רמדה ירושלים

בהשתתפות רבני קהילות מהתפוצות ומישראל

נושאי הכנס: התבוללות, אנטישמיות וגיוור

בתוכנית: הרצאות ממיטב המרצים בתחום; שולחנות עגולים; ביקור בסמינר גיוור

בכפר עציון והצעות אופרטיביות לעשייה בנושאים אלו.

שימרו את התאריך והתכנונו!

גבאים יקרים!

בכל בית כנסת נערכות שמחות, שרבות מהן הנן **שמחות בר מצווה**.

ברוב המקרים נערך בר המצווה גם קורא בתורה, ולפעמים מעוניין להיות שותף גם בקטעים נוספים (הפטרה, שיר הכבוד וכיו"ב), בנוסף לקשר עם המשפחה סביב האירוע, ישנו בדרך כלל עוד אדם מרכזי שמעורב בסיפור והוא - **המלמד, המורה שהכין את הנער לקריאה בתורה**.

לפעמים המלמד הוא ממתפללי בית הכנסת, לפעמים אפילו רב בית הכנסת או הגבאי בעצמו ולפעמים הוא אורח מבחוץ. בכל אופן **הוא שותף מרכזי בהצלחת האירוע ובחיבור הנער לקהילה ולבית הכנסת**, ומצריך תיאום עם גבאי בית הכנסת.

שמי יעקב נמן ואני המנכ"ל של "מכון קשר-הכנה לבר מצווה". חלק ממטרות המכון הינן לתת למלמדי בר המצווה מקום של כבוד, לייקר את תפקידם ולתת להם כלים מקצועיים ליעול ולשדרוג עבודת הקודש שלהם, כאשר הציפייה היא, כמובן, שהלימוד לא יסתכם רק בהכנה לקריאה בתורה אלא בקריאת כיוון לנער, לקראת כניסתו לתקופת ההתבגרות כבן בוגר לעמו. לימוד על מושגי יסוד ביהדות, חיבור לקהילה וכו'.

בד' באב (05.08) יתקיים **כנס גדול למלמדי בר מצוות מכל רחבי הארץ**, יהיו שם שיחות של רבנים, העצמה, למידת עמיתים, היכרות עם כלים מקצועיים ועוד. **ואנחנו רוצים שכל מלמדי הבר מצווה בארץ ידעו על הכנס הזה!** צרו קשר עם מלמדי בר מצוות שאתם מכירים מהקהילה שלכם, או שהייתם איתם בקשר ושתפו אותם במידע על הכנס. בנוסף, תנו להם קוד קופון ובו הנחה מיוחדת למלמדים שמגיעים דרך גבאי בתי הכנסת:

קוד הקופון הוא: 0713

להרשמה לכנס עם כל הפרטים: <https://tic.li/8yQ6pkg> ומצורפת גם תכנית הכנס. תודה רבה מראש!

יעקב נמן

מנכ"ל מכון קשר-הכנה לבר מצווה

מכון קשר
הכנה לבר מצווה

הארה ירושלמית

אופטימיות ללא תקנה – לחודש אב

כבר התלמוד הבבלי בתחילת מסכת ברכות מצביע על האופטימיות המיוחדת של התלמוד הירושלמי. הבבלי מסביר שלא אומרים נון באשרי בגלל שנון מסמלת נפילה – נפלה לא תוסיף קום בתולת ישראל. וממשיך התלמוד הבבלי שבארץ ישראל היו קוראים את הפסוק אחרת. נפלה לא תוסיף. קום בתולת ישראל. התלמוד הירושלמי הופך לגמרי את הפסוק שעוסק בפורענות לפסוק שכולו משדר התקדמות. לאור זה נבין את מאמר הירושלמי (ברכות ב, ד) המדהים הקובע לא פחות ולא יותר שביום בו נחרב הבית נולד המשיח. המשבר הגדול ביותר הוא קרש קפיצה לעתיד מזוהר.

בברכת חודש טוב ומבורך

דוד בן-נאה

יו"ר

קרן קימת לישראל
K K L - J N F

הסתדרות הציונית העולמית
World Zionist Organization

היכל שלמה
המרכז לפגישת היהדות
HECHAL SHLOMO
The Center for Jewish Heritage
Jerusalem